

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ องค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา (สำนักปลัดฯ) โทร. ๐๓๒-๗๐๖๐๒๐.....

ที่ พบ. ๗๑๓๐๑/๐๘๖..... วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒.....

เรื่อง รายงานผลการฝึกอบรมเรื่องเทคนิคการจัดทำเอกสารเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองและการแก้คำฟ้อง
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา

๑. เรื่องเดิม

ตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา ที่ ๓๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ให้ข้าพเจ้าเดินทางไปราชการเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมเรื่อง เทคนิคการจัดทำเอกสารเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองและการแก้คำฟ้อง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รุ่นที่ ๗/๒๕๖๒ ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ โรงแรมริเวอร์ไซด์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร นั้น

๒. ระเบียบ/ข้อกำหนด

๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๗ “ข้อ ๑๐ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหรือผู้สังเกตการณ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมสังเกตการณ์ที่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นจัดการฝึกอบรม จัดทำรายงานผลการเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมสังเกตการณ์เสนอผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ ๙ ภายในหกสิบวัน นับแต่วันเดินทางกลับถึงสถานที่ปฏิบัติราชการ”

๓. ข้อเท็จจริง

ข้าพเจ้า นางสาวสลีษา มฤคสนธิ ตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ จึงขอรายงานผลการฝึกอบรมตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมบันทึก ดังต่อไปนี้

๓.๑ รายงานสรุปผลการฝึกอบรม จำนวน ๑ ชุด

๔. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสาวสลีษา มฤคสนธิ)

นิติกร

- ทราบ

- ทราบและตามเสนอ

(นายธวัช ขจรกลิ่น)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา

(นายธวัช ขจรกลิ่น)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา

รายงานสรุปผลการฝึกอบรม

เรื่อง เทคนิคการจัดทำเอกสารเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองและการแก้คำฟ้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
วันที่ ๗/๒๕๖๒

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา

ตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา ที่ ๓๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง ให้พนักงานส่วนตำบลเดินทางไปราชการ เพื่อเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมฯ ได้อนุญาตให้ นางสาว สลิษา มฤคสนธิ ตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ เดินทางเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม เทคนิคการจัดทำเอกสารเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองและการแก้คำฟ้อง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รุ่นที่ ๗/๒๕๖๒ ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ โรงแรมริเวอร์ไซด์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวจัดโดย สมาคมข้าราชการส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย และอนุมัติให้ใช้งบประมาณเป็นค่าลงทะเบียนในการฝึกอบรมครั้งนี้ เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท (หนึ่งพันสองร้อยบาทถ้วน)

บัดนี้ ข้าพเจ้าได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานสรุปผลการฝึกอบรมให้ทราบ ดังนี้

๑. การอบรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอน การดำเนินคดีทางปกครองและเทคนิคการจัดทำสำนวนในคดีปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปปรับใช้ในการจัดเตรียมเอกสารทางราชการเพื่อแก้ข้อกล่าวหาในชั้นศาลเมื่อมีกรณีข้อพิพาทเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เนื้อหาและหัวข้อวิชาของหลักสูตรการฝึกอบรม มีดังนี้

วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

- ลงทะเบียนเวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๓๐ น.

วันจันทร์ ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๐๙.๐๐ น. พิธีเปิดการอบรม โดย นายพิพัฒน์ วรสิทธิดำรง (นายกสมาคมข้าราชการส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย)

๑๐.๐๐ น. การบรรยายเรื่อง เทคนิคการจัดทำเอกสารเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองและการแก้คำฟ้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยท่านสมพงษ์ เย็นแก้ว อัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา ๑ สำนักงานอัยการภาค ๖ พิษณุโลก

สำนวนคดีมี ๒ ประเภท

๑) คดีว่าต่าง หมายถึงคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับมอบอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครอง สิ่งที่ต้องสรุปข้อเท็จจริงพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งพนักงานอัยการตามประเด็นดังต่อไปนี้

๑.๑ สถานะความเป็นหน่วยงานทางปกครอง เป็นตามกฎหมายใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไรตามกฎหมาย หรือประกาศหรือระเบียบใด มีใครเป็นผู้มีอำนาจทำการแทนหน่วยงานทางปกครองนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งใดมีอำนาจหน้าที่อย่างไร ตามกฎหมายใด

/๑.๒ ผู้ที่จะ...

๑.๒ ผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นใครบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล มีใครเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคล มีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด

๑.๓ ข้อพิพาทดังกล่าวเกิดจากอะไร อย่างไร ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย หรือเดือดร้อนอย่างไร ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ที่กระทำหรือเกี่ยวข้องที่จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายหรือเดือดร้อนดังกล่าว เป็นจำนวนเท่าใด โดยพิจารณาตามข้อพิพาทมาตรา ๙ (๑) - (๖) มีเอกสารที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง มีหลักกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างไร

๑.๔ คดีนี้ได้มีเงื่อนไขในการฟ้องร้องคดีอย่างไร และได้ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดแล้วหรือไม่

๑.๕ ระยะเวลาในการฟ้องคดีเป็นอย่างไร

๑.๖ มีคำขอบังคับท้ายฟ้อง ตามมาตรา ๗๒ อย่างไร

๑.๗ คดีอยู่ในอำนาจของศาลปกครองหรือไม่

๑.๘ หนังสือมอบอำนาจลงนามโดยผู้มีอำนาจครบถ้วนหรือไม่

๑.๙ ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการฟ้องคดี

๒. คดีแตกต่าง หมายถึงคดีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครอง แล้วมีความประสงค์จะให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทน สิ่งที่ต้องสรุปข้อเท็จจริงพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งพนักงานอัยการตามประเด็นดังต่อไปนี้

๒.๑ คำฟ้องและคำสั่งศาลที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ สถานะความเป็นหน่วยงานทางปกครอง เป็นตามกฎหมายใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไรตามกฎหมาย หรือประกาศ หรือระเบียบใด มีใครเป็นผู้มีอำนาจทำการแทนหน่วยงานทางปกครองนั้น เจ้าหน้าทีของรัฐเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่อย่างไร ตามกฎหมายใด

๒.๓ หนังสือมอบอำนาจลงนามโดยผู้มีอำนาจครบถ้วนหรือไม่

๒.๔ ประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีเป็นประเด็นพิพาทในประเด็นตามมาตรา ๙ (๑) - (๖) อย่างไร เช่น ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหาย คดีไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง การกระทำ หรือ คำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ และข้อเท็จจริงโดยชอบแล้ว โดยพิจารณาจากคำฟ้องที่ผู้ฟ้องกล่าวอ้างไม่เห็นด้วยในฟ้องมาตั้งเป็นประเด็นข้อต่อสู้ ประกอบกับข้อกฎหมายข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องในคดี ผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดสัญญาหรือไม่

๒.๕ การฟ้องคดีอยู่ในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

๒.๖ ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีโดยไม่ได้มีการอุทธรณ์หรือปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดีหรือไม่

๒.๗ คำขอบังคับของผู้ฟ้องคดีอยู่ในบังคับของมาตรา ๗๒ หรือไม่

๒.๘ ค่าเสียหายหรือค่าขอท้ายฟ้องนั้นชอบด้วยกฎหมาย หรือเหมาะสมหรือไม่

เอกสารและข้อเท็จจริงที่ต้องปรากฏอยู่ในสำนวนคดีปกครองที่ต้องฟ้องหรือถูกฟ้อง (มาตรา ๙ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒)

๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- (๑) ข้าราชการการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง
- (๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่งหรือมติใดๆที่มีผลกระทบต่อบุคคลและ
- (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตาม (๑) หรือ (๒)

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

- (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ
- (๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง “กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

- ๒) กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือกระทำการอื่นใด
 - ๒.๑ โดยไม่มีอำนาจ หรือ นอกเหนืออำนาจหน้าที่
 - ๒.๒ ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ ที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น
 - ๒.๓ โดยไม่สุจริต
 - ๒.๔ มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ
 - ๒.๕ สร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร
 - ๒.๖ เป็นการใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบ

หลักและสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

๑. หลักความเป็นกลางไม่มีส่วนได้เสียของเจ้าหน้าที่ มาตรา ๑๓ , ๑๖

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (๑) เป็นคู่กรณีเอง
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือ เป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้านี่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อนและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านนั้น ผู้นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณีว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

- เมื่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้รับการตอบรับให้เข้าร่วมโครงการฯ จึงไม่ใช่ผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการฯ และไม่ได้ขออนุมัติเดินทางไปราชการ ต่างประเทศด้วย จึงไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียที่มีสภาพร้ายแรงอันทำให้การพิจารณาออกคำสั่งทางปกครอง ดังกล่าวไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๑๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๗/๒๕๖๑)

๒. หลักการรับฟังข้อเท็จจริงจนสิ้นกระแสความ

มาตรา ๒๘ ในการพิจารณาทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมในเรื่องนั้นๆ โดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

มาตรา ๒๙ เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในการนี้ให้รวมถึงการดำเนินการต่อไปนี้

(๑) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

(๒) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือยหรือเพื่อประวิงเวลา

(๓) ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ

(๔) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๕) ออกไปตรวจสอบสถานที่

คู่กรณีต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง และมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตนทราบแก่เจ้าหน้าที่

พยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่เจ้าหน้าที่เรียกมาให้ถ้อยคำหรือทำความเห็นมีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓. หลักการแจ้งสิทธิล่วงหน้า โดยให้คู่กรณีมีโอกาสทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะปฏิบัติเป็น
อย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่ง
ผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎหมายกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้า
ออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์
สาธารณะ

การสั่งลงทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยไม่แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน
ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อให้โอกาสชี้แจงหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เป็นคำสั่งลงโทษที่มีชอบด้วย
กฎหมาย ต้องเพิกถอน (*คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ.๒๑๔/๒๕๔๘*)

หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมี
โอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน แก่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยนั้น หากปรากฏว่าข้อเท็จจริง
ดังกล่าว เป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การ หรือคำแถลง ซึ่งเข้าข่ายยกเว้นตามมาตรา
๓๐ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ
ย่อมสามารถสั่งลงโทษได้โดยไม่ต้องให้โอกาสดังกล่าวแก่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย (*คำพิพากษาศาล
ปกครองสูงสุด ที่ อ. ๒๕๗/๒๕๕๐ และ อ. ๑๕/๒๕๕๑*)

มาตรา ๓๑ คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิ
ของตนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น คู่กรณีไม่มีสิทธิขอตรวจดูเอกสารอันเป็นต้นร่างคำ
วินิจฉัย

การตรวจดูเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการตรวจดูเอกสาร หรือการจัดทำสำเนาเอกสารให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรณีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีหรือคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้แจ้งข้อกล่าว
หาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้ง หรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามมาตรา ๓๐ , ๓๑ แห่ง
พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างไรก็ดี การสอบสวนเพื่อลงโทษทางวินัย
และการสั่งลงโทษจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (*คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๒๑๔/๒๕๔๘*) ซึ่งศาล
ปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ตามคำพิพากษาที่ ๕๕/๒๕๔๖ , ๓๖/๒๕๔๗ , ๑๑๗/๒๕๔๘ ,
๑๙๗/๒๕๔๘

๔. สิทธิได้รับคำปรึกษา หรือมีผู้แทนทนายความ

มาตรา ๒๓ ในการพิจารณาทางปกครองที่คู่กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ คู่กรณีมีสิทธินำ
ทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้

การใดที่ทนายความหรือที่ปรึกษาได้ทำลงต่อหน้าคู่กรณีให้ถือว่าเป็นการกระทำของคู่กรณี เว้นแต่
คู่กรณีจะได้คัดค้านเสียแต่ในขณะนั้น

มาตรา ๒๔ คู่กรณีอาจมีหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดแทนตนในกระบวนการพิจารณาทางปกครองใดๆ ได้ ในการนี้เจ้าหน้าที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองกับตัวคู่กรณีได้เฉพาะเมื่อเป็นเรื่องที่ผู้นั้นมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำกรณด้วยตนเองและต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนทราบด้วย

หากปรากฏว่าผู้ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนผู้ใดไม่ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพียงพอหรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจในความสามารถของบุคคลดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า

การแต่งตั้งให้กระทำการแทนไม่ถือว่าสิ้นสุดลงเพราะความตายของคู่กรณีหรือการที่ความสามารถหรือความเป็นผู้แทนของคู่กรณีเปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่ผู้สืบสิทธิตามกฎหมายของคู่กรณีหรือคู่กรณีจะถอนการแต่งตั้งดังกล่าว

๕. รูปแบบของคำสั่งต้องมีเหตุผล

มาตรา ๓๔ คำสั่งทางปกครองอาจทำเป็นหนังสือหรือวาจาหรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมีเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิคำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ

มาตรา ๓๖ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องระบุ วัน เดือนและปีที่ทำคำสั่ง ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง พร้อมทั้งมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น

มาตรา ๓๗ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยืนยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้ง เริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

การที่นายกเทศมนตรีออกคำสั่งห้ามใช้อาคารเนื่องจากเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินตามมาตรา ๔๐ แห่งพ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยไม่มีข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญให้เห็นว่าอาคารมีสภาพที่อาจเป็นอันตรายตามข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งห้ามใช้อาคารพิพาทอย่างไร ทั้งเหตุผลในการออกคำสั่งให้หรือถอนอาคารคือเจ้าของไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่และไม่อาจเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ตามมาตรา ๔๒ ก็ไม่มีข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าอาคารมีลักษณะเช่นไร จึงไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๓๖/๒๕๓๗)

ใบแจ้งรายการประเมินตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. ๒๔๗๕ และใบแจ้งค่าเช่าที่ดินเป็นคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายซึ่งมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลและมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ระหว่างจำเลยที่ ๒ กับโจทก์มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาษีอากรใบแจ้งรายการประเมินและใบแจ้งค่าเช่าที่ดิน จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามความหมายในคำนิยามมาตรา ๕ ที่ต้องอยู่ในบังคับตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องทำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์

/ดังกล่าว...

ดังกล่าว คือจะต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย ทั้งเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลยพินิจ แต่ตามใบแจ้งรายการประเมินและใบแจ้งคำชี้ขาดดังกล่าวไม่ปรากฏเหตุผลตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อใบแจ้งรายการประเมินและใบแจ้งคำชี้ขาดไม่มีเหตุผลอันประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลยพินิจของจำเลยทั้งสอง โจทก์ย่อมไม่สามารถทราบเหตุผลในการประเมินและคำชี้ขาดได้

๖. การแจ้งคำสั่ง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นต้องแจ้งเป็นหนังสือ การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้นหรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง ในการดำเนินการเรื่องใดที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว

มาตรา ๖๙ การแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอาจกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะให้กระทำเป็นหนังสือก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง ในการดำเนินการเรื่องใดที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว

มาตรา ๗๐ การแจ้งเป็นหนังสือโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่ง ถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่ง ไม่พบผู้รับ และหากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น หรือในกรณีที่ผู้นั้นไม่ยอมรับ หากได้วางหนังสือนั้นหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นต่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยานก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

มาตรา ๗๑ การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศหรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

๗. มีสิทธิอุทธรณ์ในชั้นฝ่ายบริหารได้

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้น โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในกรณีนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

/เจ้าหน้าที่...

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

**ถ้ามีกฎหมายกำหนดขั้นตอนในการอุทธรณ์ไว้แล้วต้องดำเนินการตามกฎหมายนั้นไม่ใช้วิธีการ
ตามพระราชบัญญัตินี้**

คดีนี้สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินในเขตที่มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม
โดยนายบุญชูบ (นามสมมติ) เจ้าของที่ดินข้างเคียงได้ร้องเรียนต่อนายกเทศมนตรีว่า ผู้ฟ้องคดีได้ขุดดินมาถม
ในที่ดินของตนเอง โดยถมดินสูงกว่าดินเดิม ๑.๕๐ เมตร ซึ่งสูงกว่าที่ดินของนายบุญชูบโดยไม่ได้จัดให้มีการ
ระบายน้ำอย่างเพียงพอ เป็นเหตุให้น้ำฝนไหลท่วมหน้าบ้านของนายบุญชูบจนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย
หัวหน้าฝ่ายโยธาฯ จึงได้ออกตรวจสอบพื้นที่ และรายงานว่าผู้ฟ้องคดีได้ถมดินติดกับที่ดินของผู้ร้องมีความ
กว้าง ๖ เมตร ยาว ๒๒.๖๐ เมตร สูงเฉลี่ยจากระดับถนน ค.ส.ล. ๑.๕๐ เมตรจริง (พื้นที่รวมไม่ถึง
๒,๐๐๐ ตารางเมตร) ซึ่งมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. ขุดดินถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้การถม
ดินที่มีพื้นที่ไม่เกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร ไม่ต้องแจ้งการถมดินต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่การถมดินโดยส่วน
ฐานของเนินดินติดกับแนวเขตที่ดินของผู้อื่น จะต้องจัดให้มีการระบายน้ำอย่างเพียงพอ ต้องเว้นระยะห่างส่วน
ฐานของเนินดินจากแนวเขตที่ดินข้างเคียงไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร (ตามความสูงของเนินดิน) และต้อง
จัดการป้องกันการพังทลายของหน้าดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา
๒๖ และมาตรา ๒๗ แห่ง พ.ร.บ. ขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ประกอบกับข้อ ๑๖ ของกฎกระทรวง
กำหนดมาตรการป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้างในการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๘
นายกเทศมนตรีจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติขุดดินและถมดิน พ.ศ.
๒๕๔๓ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดการขุดดินหรือถมดินจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามกฎหมายและจัดการป้องกันความ
เสียหายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดินให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน ผู้ฟ้องคดีได้
อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้นเป็นเวลาที่กรมอุตุนิยมวิทยาได้มีประกาศว่าจะมี
ฝนตกหนักส่งผลกระทบต่อพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้มีประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน ส่วน
คำร้องของผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้โยธาธิการและผังเมืองดำเนินการตรวจสอบ ซึ่งต่อมาได้รายงานผลว่าการ
ดำเนินการถมดินของผู้ฟ้องคดีได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ที่ดินข้างเคียง ดังนั้น คำสั่งของ
นายกเทศมนตรีจึงชอบแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งที่พิพาทไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะไม่เคยแจ้งสิทธิให้ผู้ฟ้อง
คดีชี้แจงข้อเท็จจริง หรือโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานใดๆ ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธี
ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งยังเคลือบคลุมว่าการถมดินของผู้ฟ้องคดีเป็นสาเหตุให้บ้านของผู้
ร้องเรียนเดือดร้อนเสียหายจริงหรือไม่ หรือเป็นน้ำที่มาจากหลังคาของผู้ร้องเอง จึงขอให้ศาลปกครองเพิก
ถอนคำสั่งของนายกเทศมนตรี ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงกรมอุตุนิยมวิทยาได้ออกประกาศ
ว่าจะมีฝนตกหนักในพื้นที่ที่พิพาท ก่อนหน้าที่นายกเทศมนตรีจะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดถมดินและจัดการให้
เป็นไปตามกฎหมายเป็นเวลาประมาณ ๑ เดือน และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่
ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน เมื่อสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นมีฝนตกหนัก และนายกเทศมนตรีได้ตรวจสอบคำ
ร้องเรียนแล้ว พบว่ามีการถมดินโดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจริง จึงต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยรีบด่วน
เพื่อมิให้มีปริมาณน้ำท่วมขังในพื้นที่ซึ่งจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ประชาชน จึงถือได้ว่ามีกรณีที่มี
ความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือกระทบต่อ
ประโยชน์สาธารณะได้อันเป็นไปตามข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ไม่จำเป็นต้องให้โอกาสคู่กรณีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ส่วนที่ผู้ฟ้อง

คดีโต้แย้งว่า นายกเทศมนตรีใช้เวลาดำเนินการก่อนออกคำสั่งถึง ๒๗ วัน จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นระยะเวลาอันจำเป็นเร่งด่วนนั้น ศาลพิเคราะห์ว่าการที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะมีคำสั่งย่อมต้องมีการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่แน่ชัด จึงต้องมีระยะเวลาการดำเนินการอยู่บ้าง ซึ่งการที่จะพิจารณาว่ากรณีใดมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นสำคัญ ส่วนระยะเวลาในการออกคำสั่งเป็นเรื่องการดำเนินการของเจ้าหน้าที่อันเป็นคนละกรณีกัน แม้กรณีพิพาทจะเป็นการถมดินในที่ดินซึ่งมีเนื้อที่น้อยเพียง ๙๖ ตารางเมตรดังที่อุทธรณ์ก็ตาม ซึ่งมีผลตามกฎหมายคือไม่ต้องแจ้งการถมดินต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่เจ้าของที่ก็ยังคงต้องปฏิบัติตามกฎหมายคือ ต้องจัดให้มีการระบายน้ำอย่างเพียงพอ เพราะโดยธรรมชาติน้ำจะไหลสู่ที่ดินข้างเคียงที่ต่ำกว่า ฉะนั้นเมื่อมีการตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ฟ้องคดีได้ถมดินโดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย คำสั่งของนายกเทศมนตรีที่พิพาทจึงชอบด้วยกฎหมายแล้วพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๖๐/๒๕๕๘)

อำนาจศาลปกครองและตุลาการศาลปกครองในการพิจารณาคดี

ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎคำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

๒. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๓. คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๔. คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๕. คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

๖. คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

ทั้งนี้ คดีเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น

ศาลปกครองแบ่งออกเป็น ๒ ชั้น คือ

๑. ศาลปกครองชั้นต้น มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง เว้นแต่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

๒. ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด คดีพิพาท เกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรี คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด และคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ในศาลปกครองผู้พิจารณาพิพากษาคดี เรียกว่า ตุลาการศาลปกครอง ตามบทนิยามในมาตรา ๓ หมายถึง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

ตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ได้แก่ ประธานศาลปกครองสูงสุด รองประธานศาล ปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองสูงสุด ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็น ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดต้องมีคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๑๔ และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นแต่ละศาล ได้แก่ อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาล ปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งกฎหมายบัญญัติ คุณสมบัติไว้ในมาตรา ๑๘ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ในการนี้การ คัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติให้ ก.ศ.ป. พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๗ แล้วแต่กรณี และมีความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น ตาม มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๙ แล้วแต่กรณี ในการปฏิบัติหน้าที่มาตรา ๓๔ บัญญัติให้ตุลาการศาลปกครองเป็นเจ้า พนักงาในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

รายละเอียดของผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครอง ในการพ้นจากตำแหน่ง การประพฤติดน ตามวินัยแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครองตามที่ ก.ศ.ป. กำหนด การย้ายตุลาการศาลปกครองไปดำรงตำแหน่ง อื่นในศาลปกครอง การเปลี่ยนแปลงองค์คณะในศาลปกครององค์คณะใดองค์คณะหนึ่ง อัตราเงินเดือน และเงิน ประจำตำแหน่งของตุลาการศาลปกครอง การประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการศาลปกครอง เครื่องแบบตุลาการศาลปกครอง วันและเวลาทำงานเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ - มาตรา ๓๓ และ ระเบียบข้อบังคับ ประกาศ กำหนดต่างๆ ที่กฎหมายให้อำนาจไว้แก่ ก.ศ.ป. ในเรื่องดังกล่าวข้างต้น

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดี ในการฟ้องคดีปกครอง ผู้มีสิทธิยื่นเรื่องเสนอต่อศาลปกครอง แบ่งได้เป็น

๑.๑ บุคคลทั่วไป ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือคณะบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมาย ในการแสดงเจตนา มีความสามารถตามกฎหมายแพ่ง

- ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย หรือผู้ที่จะอาจเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมีอาจ หลีกเลี่ยงได้ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิตามความในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง เพราะแม้เพียงสิทธิ ประโยชน์ หรือสถานภาพทางกฎหมายของตนถูกระทบกระเทือน จากการกระทำ หรืองดเว้นกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ผู้ที่อยู่ในฐานะที่ อาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ เหตุที่ จะนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองนั้นจะต้องมีความใกล้ชิดถึงขั้นที่การกระทำหรืองดเว้นกระทำจะต้องก่อให้เกิด ผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิประโยชน์ หรือสถานภาพ ทางกฎหมายของผู้ฟ้องคดีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือ เหตุการณ์ หรือผลกระทบดังกล่าวจะต้องเกิดแก่ผู้ฟ้องคดีในอนาคตอย่างแน่นอน เช่น การขอให้สั่งเพิกถอน ประกาศกฎกระทรวงที่ยังไม่มีผลใช้บังคับ

/ผู้มีชื่อ....

- ผู้มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง มาตรา ๓ นิยาม สัญญาทางปกครอง หมายความว่า รวมถึง สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

- ผู้มีข้อโต้แย้งอื่น ๆ ที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙

จะเห็นได้ว่าคู่กรณีในศาลปกครองนั้น เป็นฝ่ายเอกชน(ประชาชน) ฝ่ายหนึ่งกับฝ่ายรัฐหรือฝ่ายปกครองอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งรัฐหรือฝ่ายปกครองจะมีอำนาจเหนือกว่าต่างกับคดีแพ่งที่เป็นข้อโต้แย้งระหว่างคู่กรณีที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๑.๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเห็นว่ากฎหรือการกระทำใดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญให้มีสิทธิเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครองได้ โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีสิทธิและหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้สอบสวนข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนแล้ว เห็นว่ากรณีที่ร้องเรียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก็จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อบังคับ หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือที่กฎ หรือกรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก็จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครองหมายให้อำนาจไว้

นอกจากนี้ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครองกรณีที่มีใช้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา จะต้องปรากฏว่าคดีที่จะฟ้องขอให้ศาลปกครองแก้ไข หรือบรรเทาความเดือดร้อน หรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ศาลปกครองสามารถมีคำสั่งบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ อันได้แก่

(๑) กรณีที่ฟ้องคดีเนื่องจากได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จากกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็จะต้องขอให้ศาลปกครองสั่งให้เพิกถอน กฎ หรือคำสั่ง หรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งศาลปกครองสามารถมีคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ (๑)

(๒) กรณีฟ้องคดีเนื่องจากได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ก็จะต้องขอให้ศาลปกครองสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งศาลปกครองสามารถมีคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ (๒)

(๓) กรณีที่ฟ้องคดีเนื่องจากได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จากการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการละเมิด หรือจะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ก็จะต้องขอให้ศาลปกครองสั่งให้ชดใช้เงิน หรือส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำการ ซึ่งศาลปกครองสามารถมีคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ (๓)

(๔) กรณีที่ฟ้องคดีเพื่อให้รับรองการถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ก็จะต้องขอให้ศาลปกครองแสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่นั้น ซึ่งศาลปกครองสามารถมีคำสั่งได้ตามมาตรา ๗๒ (๔)

นอกเหนือจากดังกล่าวข้างต้นแล้ว ศาลปกครองไม่อาจรับฟ้องคดีนั้นไว้พิจารณาพิพากษาได้หากมีคำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งบังคับที่ศาลปกครองไม่สามารถกำหนดได้ตามมาตรา ๗๒

/การฟ้องคดี...

การฟ้องคดีปกครองนั้น กฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด กล่าวคือ ถ้าในเรื่องที่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรค ๑ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายมีกฎหมายกำหนดให้มีการดำเนินการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองก่อนฟ้องคดีแล้ว ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายจะฟ้องคดีในเรื่องนั้นได้ จะต้องดำเนินการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองตามที่กำหนดไว้ก่อน และเมื่อผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้สั่งการอย่างใด หรือมิได้สั่งการภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือในเวลาอันควร จึงจะมีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองได้ กำหนดเวลาการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองกฎหมายจะบัญญัติไว้ซึ่งผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจะต้องดำเนินการภายในเวลาดังกล่าว หากมิได้ดำเนินการในเวลาดังกล่าวจะส่งผลให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองไม่ได้เพราะมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีการดำเนินการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองก่อนฟ้องคดีได้แก่

(๑) คำสั่งทางปกครองซึ่งอาจมีกฎหมายเฉพาะกำหนดเรื่องการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้หรือไม่ก็ได้ สำหรับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะมิได้กำหนดเรื่องการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งทางปกครองจะต้องดำเนินการอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามขั้นตอน และระยะเวลาที่พระราชบัญญัติวิธีการปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ และ ๔๕ กล่าวคือ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวโดยทำเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่พิจารณาคำอุทธรณ์ และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่มีชักช้า แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์

(๒) การบังคับทางปกครอง คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจและมาตรการทางกฎหมายดำเนินการบังคับกับบุคคลซึ่งมีภาระผูกพันต้องปฏิบัติตามหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครอง โดยมีต้องฟ้องคดีต่อศาล เช่น การที่อธิบดีกรมสรรพากรใช้อำนาจตามประมวลรัษฎากรส่งยึดหรืออายัด ขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากรก็ได้ หรือการที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้าง หรือดัดแปลงโดยฝ่าฝืนได้

ผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองนั้น อาจอุทธรณ์การบังคับทางปกครองได้ตามมาตรา ๒๒ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยใช้หลักการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

๒. คำฟ้อง คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครอง หรืออาจส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ การยื่นฟ้องคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนา หรือที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลปกครองชั้นต้นนั้น สำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งคำฟ้องต้องใช้ถ้อยคำสุภาพและมีรายการตั้งที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕ ดังนี้

- ชื่อและที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี

- ชื่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี เพื่อจะได้ทราบว่าบุคคลที่ถูกฟ้องนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานทางปกครองใด ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิใช่หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ฟ้องคดีต้องระบุชื่อและที่อยู่ของบุคคลซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีไว้ด้วย ถ้าผู้ถูกฟ้องคดีมีหลายรายต้องระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกฟ้องคดีทุกรายในคำฟ้องด้วย

- การกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าว ซึ่งการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นได้แก่ การกระทำต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙

- คำขอของผู้ฟ้องคดี ต้องเป็นคำขอที่ศาลปกครองสามารถกำหนดค่าบังคับ ตามมาตรา ๗๒ ได้ และคำขอนั้นต้องสอดคล้องกับเหตุแห่งการฟ้องคดีด้วย

- ลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้ลงลายมือชื่อของตนเองในคำฟ้อง เมื่อลงลายมือชื่อแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องคดีด้วยตนเองหรือไม่ก็ได้ ในกรณีที่ให้ผู้อื่นยื่นฟ้องคดีแทนก็จะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ฟ้องคดีด้วย

คำฟ้องใดที่มีรายการไม่ครบ หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ คืออ่านแล้วไม่เข้าใจว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายในเรื่องใด หรือมีความประสงค์ให้ศาลกำหนดค่าบังคับเป็นประการใด ก็จะเป็นหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองให้คำแนะนำแก่ผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องนั้นให้ถูกต้อง และกฎหมายให้ถือว่าวันที่ยื่นฟ้องครั้งแรกเป็นหลักในการนับอายุความ หากผู้ฟ้องคดีไม่ยอมรับคำฟ้องคืนไปเพื่อแก้ไขเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองต้องรับคำฟ้องนั้นไว้จะปฏิเสธไม่ได้

กรณีบุคคลหลายคนฟ้องคดี หากมีผู้ประสงค์จะฟ้องคดีปกครองหลายคนในเหตุเดียวกัน ซึ่งมีใช้การฟ้องคดีของคณะบุคคล แต่บุคคลดังกล่าวสามารถฟ้องคดีของตนได้เป็นเอกเทศ บุคคลเหล่านั้นอาจยื่นคำฟ้องร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยจะมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีคนใดเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องคดีทุกคนในการดำเนินคดีต่อไปก็ได้ และให้ถือว่ากรกระทำของผู้แทนผู้ฟ้องคดีในกระบวนการพิจารณาผูกพันผู้ฟ้องคดีทุกคน

๓. อายุความในการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ยื่นฟ้องหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่ยื่นฟ้องกำหนด ๙๐ วันที่ยื่นฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี และอาจมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้เป็นไปตามนั้น ในการนี้เพื่อประโยชน์ของผู้ต้องเดือดร้อนเสียหาย มาตรา ๕๐ บัญญัติให้คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ให้ผู้ออกคำสั่งระงับวิธีการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาสำหรับยื่นฟ้องไว้ในคำสั่งด้วย ถ้าไม่มีการแจ้งการดังกล่าวและไม่ได้มีการแก้ไขให้เป็นไปตามข้างต้น กฎหมายบัญญัติให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องที่มีกำหนดน้อยกว่า ๑ ปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็น ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

สำหรับการฟ้องคดีในเรื่องพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด หรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๙ (๓) หรือคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๙ (๔) ให้ยื่นฟ้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ยื่นฟ้องหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่สำหรับการฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ ตามมาตรา ๕๒ ในบางกรณีผู้เดือดร้อนเสียหายที่เป็นบุคคลธรรมดาไม่รู้หนังสืออาจไม่ทราบถึงสิทธิในการฟ้องคดีปกครองของตนทันที แต่เมื่อทราบแล้วอาจพ้นกำหนดอายุความฟ้องคดี การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอ ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรค ๒

การดำเนินคดีปกครอง

การพิจารณาพิพากษาคดีในศาลปกครองชั้นต้นต้องมีตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นอย่างน้อย ๓ คน จึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา และในศาลปกครองสูงสุดต้องมีตุลาการอย่างน้อย ๕ คน จึงจะเป็นองค์คณะ

๑. การดำเนินคดีแทนคู่ความ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่กรณีจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเอง หรือจะมอบอำนาจให้ทนายความ หรือบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนดเพื่อฟ้องคดี หรือดำเนินการแทนได้ตามมาตรา ๔๕ วรรคท้าย ในคดีปกครองผู้มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณา คือ คู่กรณีแต่คู่กรณีอาจมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนคู่กรณีได้ หากคู่กรณีเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้าง หรือพนักงานอัยการฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนได้

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก่อนศาลปกครองพิพากษาคดี ให้ศาลรอการพิจารณาไปจนกว่าทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์สินมรดก หรือผู้สืบสิทธิของคู่กรณีผู้นั้นจะมีคำขอเข้ามาแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตาย หรือผู้มีส่วนได้เสียจะได้มีคำขอเข้ามา โดยมีคำขอเข้ามาเอง หรือโดยศาลหมายเรียกให้เข้ามา เนื่องจากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีคำขอ ซึ่งคำขอดังกล่าวนี้จะต้องยื่นภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่คู่กรณีนั้นถึงแก่ความตาย ถ้าไม่มีคำขอของบุคคลดังกล่าวในเวลาที่กำหนดไว้ ศาลปกครองจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียก็ได้

๒. การพิจารณาคดี การพิจารณาพิพากษาคดีต้องดำเนินการให้เสร็จโดยเร็ว โดยเปิดโอกาสให้คู่กรณีชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงซึ่งจะต้องทำเป็นหนังสือเท่านั้น เว้นแต่กรณีที่ศาลอนุญาตให้ชี้แจงด้วยวาจาต่อหน้าศาล การนั่งพิจารณาคดีจะต้องกระทำโดยเปิดเผย ตามมาตรา ๖๐ ทั้งนี้หากมีคำขอ หรือคำแถลงของคู่ความเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ถ้าศาลปกครองเห็นสมควรจะห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่าง ๆ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ โดยมีคำสั่ง ห้ามประชาชนมิให้เข้าฟังการพิจารณาทั้งหมดหรือบางส่วน แล้วดำเนินการพิจารณาไปโดยไม่เปิดเผย หรือมีคำสั่งห้ามมิให้ออกโฆษณาข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่าง ๆ ใดๆอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ในระหว่างการดำเนินการให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้ทราบถึงข้ออ้างหรือข้อแย้งของแต่ละฝ่าย และการดำเนินการพิจารณาคดีนั้นคู่กรณีอาจแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ และคู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูพยานหลักฐานที่แต่ละฝ่ายได้ยื่นไว้ในสำนวนได้ นอกเสียจากว่ามีกฎหมายคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผย หรือศาลปกครองเห็นว่าไม่ต้องเปิดเผย เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินงานของรัฐ แต่กรณีที่ไม่เปิดเผยนั้นศาลปกครองจะนำมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีไม่ได้ และในการตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงศาลปกครองอาจตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม โดยจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร ตามมาตรา ๕๕ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครองเป็นระบบไต่สวน ศาลจึงอาจแสวงหาข้อเท็จจริงได้เอง แต่ศาลต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าถึงวัน เวลา และสถานที่ที่จะไปตรวจสอบ เพื่อเปิดโอกาสให้คู่กรณีคัดค้านหรือชี้แจงข้อเท็จจริง และมีสิทธิจะร่วมในการตรวจสอบได้ และหากเป็นเรื่องการให้ถ้อยคำของบุคคลแล้ว ศาลจะเป็นผู้ซักถาม ซึ่งจะแตกต่างจากการดำเนินคดีแพ่ง พยานที่มาให้ถ้อยคำต่อศาลนั้น อาจเสนอพยานใด ๆ เพื่อประกอบการให้ถ้อยคำของตนได้ถ้าพยานหลักฐานนั้นอยู่ในประเด็นที่ศาลมีคำสั่งให้มีการไต่สวน และเป็น

/ภาระของ...

ภาระของคู่กรณีที่เกี่ยวข้องหรือพยานที่จะต้องจัดทำหากผู้ให้ถ้อยคำไม่เข้าใจภาษาไทย เป็นใบหรือหุหนวกและอ่านเขียนหนังสือไม่ได้ ถ้าผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจากศาลปกครองให้มาให้ถ้อยคำหรือ แสดงพยานหลักฐานแล้วไม่ดำเนินการตามคำสั่งนั้นภายในระยะเวลาที่ศาลปกครองกำหนดโดยไม่มีเหตุอันควร ศาลปกครองจะสั่งให้จำหน่ายคดีนั้นเสียก็ได้ ในกรณีนี้ ถ้าภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำสั่งให้ จำหน่ายคดี ถ้าผู้ฟ้องคดีแสดงให้ศาลเห็นได้ว่ากรณีที่ตนไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของศาลได้นั้น เป็นเพราะ เหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร ศาลอาจมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องเป็นคดีใหม่ก็ได้ ตามมาตรา ๖๒ วรรค ๒

ในกรณีที่ศาลปกครองเห็นสมควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์หรือไม่ ให้ศาลปกครองมีอำนาจ กำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวและออกคำสั่งไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๖๖ วรรค ๑ ทั้งนี้เพราะคดีพิพาทที่เกิดขึ้นอาจนำมาซึ่งความหมายหรือเดือดร้อนแก่คู่กรณี ทั้งต่อ เสรีภาพ หรือสิทธิประการอื่น หากไม่มีการคุ้มครองประโยชน์หรือบรรเทาความเสียหายจากศาลเสียก่อนความเสียหายดังกล่าวอาจรุนแรงมากขึ้น

๓. คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีปกครอง กฎหมายกำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ปกครองของศาลปกครองอย่างน้อยต้องระบุ ดังนี้ ตามมาตรา ๖๙

(๑) ชื่อผู้ยื่นคำฟ้อง

(๒) หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี

(๓) เหตุแห่งการฟ้องคดี

(๔) ข้อเท็จจริงของเรื่องที่ฟ้อง

(๕) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัย

(๖) คำวินิจฉัยของศาลในประเด็นแห่งคดี

(๗) คำบังคับ ถ้ามี โดยให้ระบุหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามคำ บังคับไว้ด้วย

(๘) ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา ถ้ามี

คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องลงลายมือชื่อของตุลาการศาลปกครองที่นั่งพิจารณาและพิพากษา คดีหรือมีคำสั่งนั้น ถ้าตุลาการศาลปกครองคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้อธิบดีศาลปกครอง ขึ้นต้นหรือประธานศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี จดแจ้งเหตุดังกล่าวไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย

เมื่อศาลปกครองได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองในศาลปกครองโดย เปิดเผย ให้ถือว่าวันที่ได้อ่านนั้นเป็นวันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวัน อ่านผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ถ้าไม่มีคู่กรณีมาศาลปกครองในวันนัดอ่านผล แห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ศาลปกครองงดการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง แล้วบันทึกไว้และให้ถือว่าวันที่ บันทึกเป็นวันที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งนี้ สำนักงานศาลปกครองจัดให้มีคำพิพากษาหรือ คำสั่งชี้ขาดคดีปกครองไว้ที่ศาลปกครองเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูหรือขอสำเนาที่มีการรับรองถูกต้องได้

คำพิพากษาศาลปกครองผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับนับแต่วันที่กำหนดในคำ พิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขกลับหรือดลเสีย ในกรณีที่คำพิพากษาของศาล ปกครองชั้นต้น ให้รอการปฏิบัติตามคำบังคับไว้จนกว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ ให้รอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

/นอกจากนี้...

นอกจากนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้มีผลผูกพันบุคคลภายนอกได้ในกรณี ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๗๑)

(๑) ในคำพิพากษาให้บุคคลใดออกไปจากสถานที่ใดให้ใช้บังคับตลอดถึงบริวารของผู้ผู้นั้นที่อยู่ในสถานที่นั้นด้วย เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิพิเศษอื่น

(๒) เป็นผู้ค้าประกันในศาลเพื่อการดำเนินการใด ๆ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใช้บังคับแก่การประกันนั้นได้โดยไม่ต้องฟ้องผู้ค้าประกันใหม่

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับสถานะหรือความสามารถของบุคคล หรือนิติบุคคล บุคคลภายนอกจะยกขึ้นอ้างอิงหรือใช้ยันกับบุคคลภายนอกก็ได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกจะมีสิทธิดีกว่า

(๔) คำพิพากษาหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับสิทธิแห่งทรัพย์สินใด ๆ คู่กรณีที่เกี่ยวข้องอาจอ้างกับบุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกจะมีสิทธิดีกว่า

๔. การอุทธรณ์ หากคู่กรณีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองอาจยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นได้ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้ามิได้ยื่นอุทธรณ์ภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุด แต่หากศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคำอุทธรณ์ใดมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับวินิจฉัย จะไม่รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาก็ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นที่ที่สุด

๕. การขอให้พิจารณาคดีใหม่ ในกรณีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดแล้ว คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกระทบจากผลแห่งคดีนั้นอาจมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองนั้นใหม่ได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกนั้นมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือได้เข้ามาแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

(๓) มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม

(๔) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ทำขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด และต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่นั้น ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีหรือบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาคดีครั้งที่แล้วมา โดยมีใช้ความผิดของผู้ผู้นั้น โดยยื่นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ได้ แต่ไม่เกินห้าปีนับแต่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาด

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครองเป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมาตรา ๗๗ บัญญัติให้สำนักงานศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบในงานธุรการของศาลปกครอง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีปกครองตามคำสั่งของศาลปกครอง

(๓) ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งของศาลปกครอง

(๔) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของศาลปกครอง

(๕) วิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติ

ราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

/ (๖) จัดพิมพ์...

(๖) จัดพิมพ์และเผยแพร่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง

(๗) จัดให้มีการศึกษาอบรมและพัฒนาความรู้ของตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาหลักกฎหมายมหาชน การบริหารราชการแผ่นดิน และบุคลากรด้านกฎหมายมหาชน

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง

ในกิจการของสำนักงานศาลปกครองที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้แทนของสำนักงานฯ

พนักงานคดีปกครอง

ในการดำเนินคดีปกครองให้มีพนักงานคดีปกครองทำหน้าที่ช่วยเหลือตุลาการเจ้าของสำนวนตามที่ตุลาการฯ มอบหมาย และถือว่าเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานสอบสวน คุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานคดีปกครองในระดับต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ศ.ป.กำหนด

วันจันทร์ ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๐๙.๐๐ – ๑๒.๓๐ น. การบรรยายเรื่อง พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ฉบับใหม่ โดยนายสุรเชษฐ มโนมัยกิจ

หลักในเรื่องละเมิดตามบทบัญญัติมาตรา ๔๒๐ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

องค์ประกอบของการกระทำละเมิดในทางแพ่ง

- กระทำการ หรือการละเว้นกระทำการตามหน้าที่ที่ต้องกระทำ
- โดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ
- โดยผิดกฎหมาย รวมถึงไม่มีอำนาจ นอกเหนืออำนาจตามกฎหมาย
- เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ซึ่งอาจเป็นความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยความเสียหายนั้นต้องเป็นผลโดยตรงจากการกระทำ
- ผู้กระทำละเมิดต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน

ข้อแตกต่างระหว่างความรับผิดทางละเมิดกับความรับผิดประเภทอื่น

- ความรับผิดในทางนิติกรรม (สัญญา)
- ความรับผิดโดยนิติเหตุ ได้แก่ ละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้
- ความรับผิดอื่น เช่น ค่าทดแทนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตาม พรบ. การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

หลักการและเหตุผลในการตรากฎหมาย พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙

- เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อหน่วยงาน ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของตนเอง

/เมื่อเกิดความ...

- เมื่อเกิดความเสียหาย การนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ โดยมุ่งให้ได้เงินคืนให้ครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมและบั่นทอนขวัญกำลังใจ เป็นการไม่เหมาะสม

- บางกรณีเจ้าหน้าที่ที่อาจกระทำโดยไม่ตั้งใจ หรือผิดพลาดเล็กน้อย
- หลักลูกหนี้ร่วม ทำให้ต้องรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นด้วย
- ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจเพราะเกรงว่าต้องรับผิดชอบ บั่นทอนขวัญกำลังใจ
- มีวิธีการบริหารงานบุคคลและวินัยควบคุมกำกับเพื่อให้เกิดความรอบคอบอยู่แล้ว

ขอบเขตเนื้อหาแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย

- ม. ๔ ความหมายหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่
- ม. ๕ การกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
- ม. ๖ การกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกที่ไม่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
- ม. ๗ หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ มีสิทธิขอให้ศาลเรียกอีกฝ่ายหนึ่งเข้ามาในคดีได้
- ม. ๘ สิทธิไล่เบี้ยของหน่วยงาน เฉพาะกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำโดยจงใจ หรือประมาท

เลินเล่ออย่างร้ายแรง

- ม. ๙ อายุความในการใช้สิทธิไล่เบี้ย
- ม. ๑๐ การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ และอายุความเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ปฏิบัติหน้าที่ และอายุความเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

- ม. ๑๑ ผู้เสียหายเรียกให้หน่วยงานพิจารณาชดใช้ค่าเสียหาย (หน่วยงานต้องออกใบรับให้)
- ม. ๑๒ หน่วยงานออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินค่าสินไหมทดแทน
- ม. ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกระเบียบให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบชำระ
- ม. ๑๔ เมื่อจัดตั้งศาลปกครอง สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตาม ม. ๑๑

ให้ถือเป็นสิทธิฟ้องคดี

หลักเกณฑ์การพิจารณากรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

- ๑. การกระทำละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้กระทำไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

อย่างร้ายแรง

- ๒. จำนวนค่าสินไหมทดแทนให้คำนึงถึงระดับของความร้ายแรงของการกระทำและความเป็นธรรม (ไม่จำเป็นต้องเต็มตามจำนวนความเสียหายจริง)

๓. ถ้าหน่วยงานมีส่วนในการละเมิดหรือเกิดจากความบกพร่องของระบบการดำเนินงานโดยรวม ให้หน่วยงานมีส่วนรับผิดชอบด้วย

- ๔. กรณีที่การกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนมิได้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ (รับผิดชอบเฉพาะในส่วนของตนเองเท่านั้น)

ข้อพิจารณาว่าเป็นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ประมาทเลินเล่อ หมายถึง การกระทำโดยมิได้เจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัย และพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้ แต่ก็ไม่ได้ใช้ให้เพียงพอ

ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หมายถึง การกระทำโดยรู้สำนึกอยู่แล้วว่าเป็นการเสี่ยงที่จะเกิดภัยหรือความเสียหาย แต่ยังขึ้นทำโดยคิดว่าสามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดภัยหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ / ไม่ใช้ความระมัดระวังเลยแม้แต่น้อย / เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก

หมายเหตุ

๑. ร้ายแรงหรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป มิใช่พิจารณาจากข้อความ
๒. การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำ ถือเป็นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๕๓ ให้ผู้ว่าการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจเงินแผ่นดินตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการกำหนด และตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ
- (๒) ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ
- (๓) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม (๑) และ (๒)
- (๔) กำกับและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตาม (๓)

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่หน่วยรับตรวจสอบเกี่ยวกับการปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ หรือในเรื่องที่อยู่ในอำนาจการตรวจสอบของผู้ว่าการ ให้ผู้ว่าการหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตอบข้อสอบถามเป็นหนังสือโดยเร็วซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันได้รับการสอบถาม

ในกรณีที่หน่วยรับตรวจได้ปฏิบัติตามที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือตามที่หน่วยงานที่เป็นผู้มีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการได้แจ้งให้ทราบแล้ว มิให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบหรือไม่ถูกต้อง แต่ไม่ตัดอำนาจผู้ว่าการที่จะแก้ไขคำตอบหรือโต้แย้งกับหน่วยงานที่เป็นผู้มีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับมติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการดังกล่าว และในกรณีที่มีข้อยุติที่แตกต่างไป มิให้มีผลกระทบกับการกระทำที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

มาตรา ๘๕ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีข้อบกพร่องเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการ ให้ผู้ว่าการมีหนังสือแจ้งข้อบกพร่องพร้อมทั้งข้อเสนอแนะให้ผู้รับตรวจทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขและควบคุมหรือกำกับมิให้เกิดข้อบกพร่องขึ้นอีก แต่ผู้ว่าการต้องรับฟังคำชี้แจงและเหตุผลหรือความจำเป็นของหน่วยรับตรวจประกอบด้วย

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือหน่วยรับตรวจที่ไม่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ให้ผู้ว่าการแจ้งให้ผู้รับตรวจพิจารณาดำเนินการเพื่อให้มีการชดเชยค่าเสียหายแก่รัฐหรือหน่วยรับตรวจหรือดำเนินการทางวินัย แล้วแต่กรณี และเมื่อผู้รับตรวจดำเนินการเป็นประการใดแล้วให้แจ้งให้ผู้ว่าการทราบ

ในกรณีที่ผลการตรวจสอบประกอบกับคำชี้แจงของหน่วยรับตรวจปรากฏว่ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการใดไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ หรือการปฏิบัติตามจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อราชการหรือประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าการที่จะเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการให้เหมาะสมต่อไป ในกรณีเช่นนั้น การดำเนินการของหน่วยรับตรวจที่บกพร่องให้เป็นอันพับไป เว้นแต่เป็นกรณีทุจริต

มาตรา ๘๖ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่า หน่วยรับตรวจจัดเก็บรายได้หรือผลตอบแทนไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือสัญญา ให้ผู้ว่าการมีหนังสือแจ้งข้อบกพร่องพร้อมทั้งข้อเสนอแนะไปยังหน่วยรับตรวจเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือสัญญา และให้หน่วยรับตรวจชี้แจงเหตุผลหรือแจ้งผลการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะภายในระยะเวลาที่ผู้ว่าการกำหนด

ในกรณีที่ผู้ว่าการไม่เห็นด้วยกับการชี้แจงเหตุผลของหน่วยรับตรวจ หรือเห็นว่าการดำเนินการไม่เป็นไปตามข้อเสนอแนะหรือไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้ว่าการแจ้งรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับตรวจ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในการตรวจสอบการจัดเก็บภาษีอากรประเมินตามวรรคสามต้องไม่มีลักษณะเข้าไปใช้อำนาจประเมินแทนหน่วยรับตรวจ หรือเป็นการวินิจฉัยการประเมินของผู้มีอำนาจประเมิน

มาตรา ๘๗ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏว่า หน่วยรับตรวจที่มีหน้าที่และอำนาจบริหารจัดการ ดูแลรักษา และติดตามทรัพย์สินของแผ่นดิน ละเว้นหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ให้ผู้ว่าการมีหนังสือแจ้งไปยังหน่วยรับตรวจพร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องโดยให้หน่วยรับตรวจชี้แจงเหตุผลหรือแจ้งผลการดำเนินการภายในระยะเวลาที่ผู้ว่าการกำหนด

ในกรณีที่หน่วยรับตรวจไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้ว่าการแจ้งรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับตรวจ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป หรือในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ว่าการมีอำนาจดำเนินการอย่างใดต่อไป ก็ให้ผู้ว่าการดำเนินการไปตามนั้น

มาตรา ๘๘ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า มีการกระทำความผิดใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย หรือตรวจสอบพบว่าคณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามีการกระทำความผิดแล้วแต่ไม่ได้สั่งยับยั้ง หรือพบว่ามีเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามีกระทำความผิดดังกล่าว ให้ผู้ว่าการแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ารายงานและเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการจัดส่งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนหรือสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๘๙ ในการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพ ต้องตรวจสอบเมื่อการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว เว้นแต่ผู้ว่าการจะเห็นว่ามีการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นได้ชัดเจนว่าจะไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือขาดประสิทธิภาพ จะแจ้งให้หน่วยรับตรวจทราบก่อนหรือในระหว่างดำเนินการก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ผู้ว่าการต้องแนะนำวิธีดำเนินการที่ถูกต้องให้หน่วยรับตรวจปฏิบัติด้วย และในกรณีที่หน่วยรับตรวจเห็นว่าการดำเนินการที่ผู้ว่าการแนะนำนั้นไม่อาจหรือไม่สมควรดำเนินการโดยมีเหตุผลอันสมควรให้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าการหน่วยรับตรวจ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันหาหรือเพื่อหาข้อยุติโดยเร็ว เพื่อมิให้เกิดความเสียหายขึ้นเมื่อได้ข้อยุติประการใดแล้ว ให้หน่วยรับตรวจดำเนินการไปตามข้อยุตินั้น

มาตรา ๙๐ ในการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของหน่วยรับตรวจ ให้ผู้ว่าการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและแสดงความเห็นว่าเป็นไปโดยประหยัด เกิดผลสัมฤทธิ์ และมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่หน่วยรับตรวจกำหนดไว้หรือไม่ และให้จัดทำข้อเสนอแนะให้แก่หน่วยรับตรวจ ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของหน่วยรับตรวจ

ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงประเพณี วัฒนธรรม สังคม และความนิยมของท้องถิ่น รวมถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยให้รับฟังเหตุผลและความจำเป็นของหน่วยรับตรวจประกอบด้วย

มาตรา ๙๕ ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐหาก ข้อบกพร่องที่ตรวจพบไม่มีลักษณะเป็นการทุจริต และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือหน่วยรับตรวจ ผู้ว่าการจะแจ้งให้ผู้รับตรวจทราบเพื่อกำกัับดูแลมิให้เกิดข้อบกพร่องอีกก็ได้ในกรณีที่ข้อบกพร่องที่ตรวจพบมี ลักษณะเป็นการทุจริต ให้ผู้ว่าการส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป และให้นำความในมาตรา ๘๘ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ข้อบกพร่องที่ตรวจพบมีลักษณะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือหน่วยรับตรวจ หรือมีลักษณะเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ให้ผู้ว่าการแจ้งให้ผู้รับตรวจพิจารณาดำเนินการเพื่อให้มีการชดเชยค่าเสียหายต่อรัฐหรือหน่วยรับตรวจต่อไป หรือดำเนินการทางวินัย แล้วแต่กรณี และเมื่อผู้รับตรวจดำเนินการแล้วให้แจ้งให้ผู้ว่าการทราบ

มาตรา ๙๖ ผู้รับตรวจผู้ใดไม่ดำเนินการภายในเวลาที่ผู้ว่าการกำหนดตามมาตรา ๘๕ วรรคสองหรือมาตรา ๙๕ วรรคสี่ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้ว่าการจะเสนอต่อคณะกรรมการให้ลงโทษทางปกครองแก่ผู้รับตรวจผู้นั้นก็ได้

ในการเสนอเพื่อให้ลงโทษตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าการสรุปข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ที่เป็นเหตุอันควรลงโทษทางปกครอง พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโทษที่สมควรลงด้วย

มาตรา ๙๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการตาม มาตรา ๙๕ วรรคสาม หรือมาตรา ๙๖ ให้ผู้ว่าการเสนอต่อคณะกรรมการให้ลงโทษทางปกครองแก่ผู้นั้น โดยให้นำความในมาตรา ๙๖ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๙๘ โทษทางปกครอง มีดังต่อไปนี้

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตำหนิโดยเปิดเผยต่อสาธารณชน
- (๓) ปรับทางปกครอง

ในการลงโทษปรับทางปกครอง จะลงโทษปรับเป็นเงินเกินเงินเดือนสิบสองเดือนของผู้ถูกลงโทษมิได้

ในการพิจารณาโทษทางปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิดและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำนั้น

มาตรา ๙๙ ในการพิจารณาวินิจฉัยเพื่อลงโทษทางปกครอง ให้คณะกรรมการใช้รายงานผลการตรวจสอบของผู้ว่าการเป็นหลัก แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแสดงหลักฐานประกอบการพิจารณาด้วยการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และการยื่นคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๐๐ ผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจผู้ใดกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ เพราะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หากปรากฏพยานหลักฐานว่า ผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจผู้นั้นได้โต้แย้งหรือคัดค้านคำสั่งนั้นไว้แล้ว ให้ได้รับยกเว้นโทษทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๑๐๑ การดำเนินการเกี่ยวกับความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐระงับลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ถูกกล่าวหาถึงแก่ความตาย

(๒) ดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่กระทำความผิด

มาตรา ๑๐๒ การวินิจฉัยลงโทษทางวินัยการเงินการคลังของรัฐไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษทางวินัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารของหน่วยรับตรวจที่จะพิจารณาลงโทษทางวินัยเพราะเหตุเดียวกันนี้อีก แต่โทษดังกล่าวจะต้องเป็นโทษสถานอื่นซึ่งมิใช่เป็นโทษตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือน

มาตรา ๑๐๓ ผู้ถูกสั่งลงโทษทางปกครองอาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง

พิธีปิดการอบรม เวลา ๑๒.๓๐-๑๓.๐๐ น.

ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

ได้รับความรู้ ความเข้าใจแบบแผนในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทราบถึงหลักเกณฑ์ แนวทางวิธีการที่เกี่ยวข้อง และสามารถถือปฏิบัติได้ถูกต้องตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ รวมทั้งสามารถพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์กับงานที่ปฏิบัติต่อไป

(ลงชื่อ)

ผู้รายงาน

(นางสาวสลีษา มฤคสนธิ)

นิติกร